

Sveučilište u Zagrebu

Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu

Mia Maraković, Valerija Jakuš

Projekt *Život ispod Sunca*

Zagreb, travanj 2016.

Ovaj rad je izrađen na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, pod mentorstvom red.prof.art. Damira Sokića i predan je na natječaj za dodjelu Rektorove nagrade u akademskoj godini 2015./2016.

Sadržaj:

- a) Uvod
- b) Hipoteze i ciljevi rada
- c) Metode i plan rada
- d) Rezultati
- e) Rasprava
- f) Zaključci
- g) Zahvale
- h) Sažetak na hrvatskom jeziku
- i) Summary
- j) Kratki životopis autora

a) Uvod

Projekt *Život ispod Sunca* osmišljen je nakon što smo vodile likovne radionice krajem rujna 2015. godine. Volontirale smo u Srebrenici, odnosno u *Dnevnom centru za djecu i mlade u Potočarima*, *Dnevnom centru za djecu s posebnim potrebama Leptir* i *Centru za djecu i mlade CESVI*. Volonterski rad smo obavljale u suradnji s humanitarnom udrugom *Naš san njihov osmijeh* iz Pule.

Za vrijeme volontiranja upoznale smo se sa Srebrenicom, općinom i gradom u Bosni i Hercegovini, koja u okolnostima povijesne ostavštine ulaže napore za obnovu suživota multietničke zajednice. Srebrenica je nerazvijeni grad koji sprječava izbjeglice na povratak i tjera stanovnike na odlazak. Grad je suočen s problemima nezaposlenosti, nedostatkom trgovina i obrtničkih radnji, a isto tako i nedostatkom kulturnih i zabavnih programa usmjerenih na mlade.

Imajući na umu spomenute probleme, usredotočile smo se na djecu koja žive u takvom okruženju jer djeca su ona koja bi trebala mijenjati obrasce, raščistiti i nadograđivati život u zajednici.

Dodatna poteškoća je što na području općine nema dovoljno područnih škola, a veliki broj sela dosta je udaljen od centra. Djeca zbog neredovitog prijevoza imaju previše neiskorištenoga vremena između nastave u školi i polaska autobusa.

Ljudi su u Srebrenici svjesni problema. Zbog toga je općina osigurala donacije i dodijelila prostore udrugama čiji je glavni cilj kreirati slobodno vrijeme mladih. Međutim, nakon jasnih saznanja da u Srebrenici nedostaje sloge i zajedništva, te da novčane i slične donacije taj problem samo produbljuju, a djeca su žrtva cijele situacije, dala su nam povod za reakciju.

Shvaćanjem koliko djeci znači kada netko dođe u njihov grad, a voljan je raditi i provoditi konstruktivno vrijeme s njima, bila nam je dovoljna motivacija.

Nastala je ideja *Život ispod sunca*, volonterska akcija likovnih radionica s ciljem ispunjavanja dječjeg vremena stvaralaštvom i povezivanja skupine oko ideje oslikavanja zida.

b) Hipoteze te opći i specifični ciljevi rada

Polazimo od pretpostavke da će djeca okupljena oko likovnog problema djelovati kao skladna i složna zajednica.

Htjele smo istaknuti važnost zajednice kao skupine pojedinaca povezanih interesima, osjećaja pripadnosti zajednici, napora za održavanje i dobrobit zajednice, sklada, suglasnosti, prijateljskih odnosa i sloge kao sposobnost društvenih grupa da zajednički djeluju i usklađuju svoje interese u kontekstu poslijeratne obnove zajednice.

Likovne radionice pomažu razvoju kreativnosti i originalnosti, a to vodi rješavanju nametnutih stavova društva i omogućava napredovanje zajednice.

Ciljevi projekta bili su okupiti djecu različite dobne, socijalne i vjerske skupine na jedno mjesto, gdje će surađivati i dogovarati se oko likovnog problema, organizirati svoje vrijeme, sklapati nova prijateljstva i učvršćivati stara, te zajedničkim snagama urediti prostor okupljanja mladih Srebrenice. Likovnim stvaralaštvom pokušali su spoznati vlastita životna iskustva, razvijati kreativnost, maštu i osjećaj za zajednicu, a onda i uvažavati tuđa mišljenja i preispitivati vlastita. Namjera je bila kroz likovni proces potaknuti osobni i socijalni razvoj djece osnovnoškolske i srednjoškolske dobi.

Sam naziv projekta ističe našu misao vodilju. Likovne radionice pod nazivom *Život ispod Sunca* impliciraju kako djeca doživljavaju život zajednice i njihovog mjesta u njoj ispod sunca. Sunce kao simbol koji označava mir, sigurnost, prosperitet, ljubav, sreću.

c) Metode i plan rada

U nastavku opisujemo zamisao projekta. Opisale smo izgled radionica, formiranje likovnog problema, izbor motiva i likovne tehnike, trajanje radionica, mjesto održavanja radionica, ostvarivanje suradnje s udrugama i centrima, način obavještanja djece o održavanju radionica i ostalim postupcima prikupljanja evidencija o procesu.

Slijedila je faza planiranja projekta koja je bila ključna za realiziranje likovnih radionica.

Ponovno smo stupile u kontakt s volonterkom Danijelom Košarom, iz humanitarne udruge *Naš san njihov osmijeh* iz Pule, s kojom smo surađivale krajem rujna 2015. godine. Pomoću njezinog iskustva, organizacijskih i komunikacijskih vještina uspjele smo kontaktirati Radomirku Savić–Alić, predsjednicu *Omladinskog centra Srebrenica*, koja je objeručke prihvatila naš projekt i suradnju.

Ideja projekta *Život ispod Sunca* poklopila se s predviđenim programom *Omladinskog centra*. Akcija uređivanja *Omladinskog centra*, koji je već godinama zapušten, započela je revitalizacijom prostora pod projektom *Život ispod Sunca*.

Radomirka Savić–Alić organizirala je smještaj i hranu, a predsjednik humanitarne udruge *Naš san njihov osmijeh* Igor Loparić je financirao materijal (raznobojni markeri i flomasteri), dok smo prijevoz financirale same.

Likovne smo radionice dogovorile od 4. travnja do 8. travnja 2016. godine, od 12:00 do 17:00 sati u prostorima Centra. Preko službenih stranica Centra djeca su bila obavještena o održavanju radionica.

Osnovni plan projekta *Život ispod Sunca* bio je okupiti djecu osnovnoškolske dobi u nizu od pet likovnih radionica u trajanju pet dana, a s ciljem oslikavanja zida u prostorijama okupljanja. Tijekom radionica bilo je potrebno ustanoviti temu, razraditi skice i prenijeti crteže na zid.

Kao poticaj i izvor motiva odabrale smo sunce, univerzalni simbol svjetla, života i topline. Prvi dan smo razgovorom o značenju sunca i što ono za njih predstavlja, pa o srodnim temama kao što su snovi, sreća, hrabrost i prijateljstvo, htjeli potaknuti djecu na crtanje. Za početak je bilo potrebno načiniti skicu, nacrt za buduću sliku na zidu i objasniti korake rada.

Skica nam je potrebna kako bi se izbjeglo prepravljjanje, pomaže da se ne griješi tijekom same izvedbe na zidu.

Razradom skice promišlja se i njezino značenje, djeca sebi tumače svoje misli, želje, snove te na jednom drugom nivou djeca spoznaju vlastito mjesto u zajednici, promišljanjem konteksta u koji se smještaju.

Točke, crte, boje i plohe likovni su elementi kojima djeca slobodno stvaraju. Kao likovno sredstvo odabrale smo raznobojne markere različitih debljina jer omogućavaju raznovrsnost karaktera točaka, crta i ispunjavanja ploha, te deblji markeri pogoduju ispunjavanju većih ploha zida.

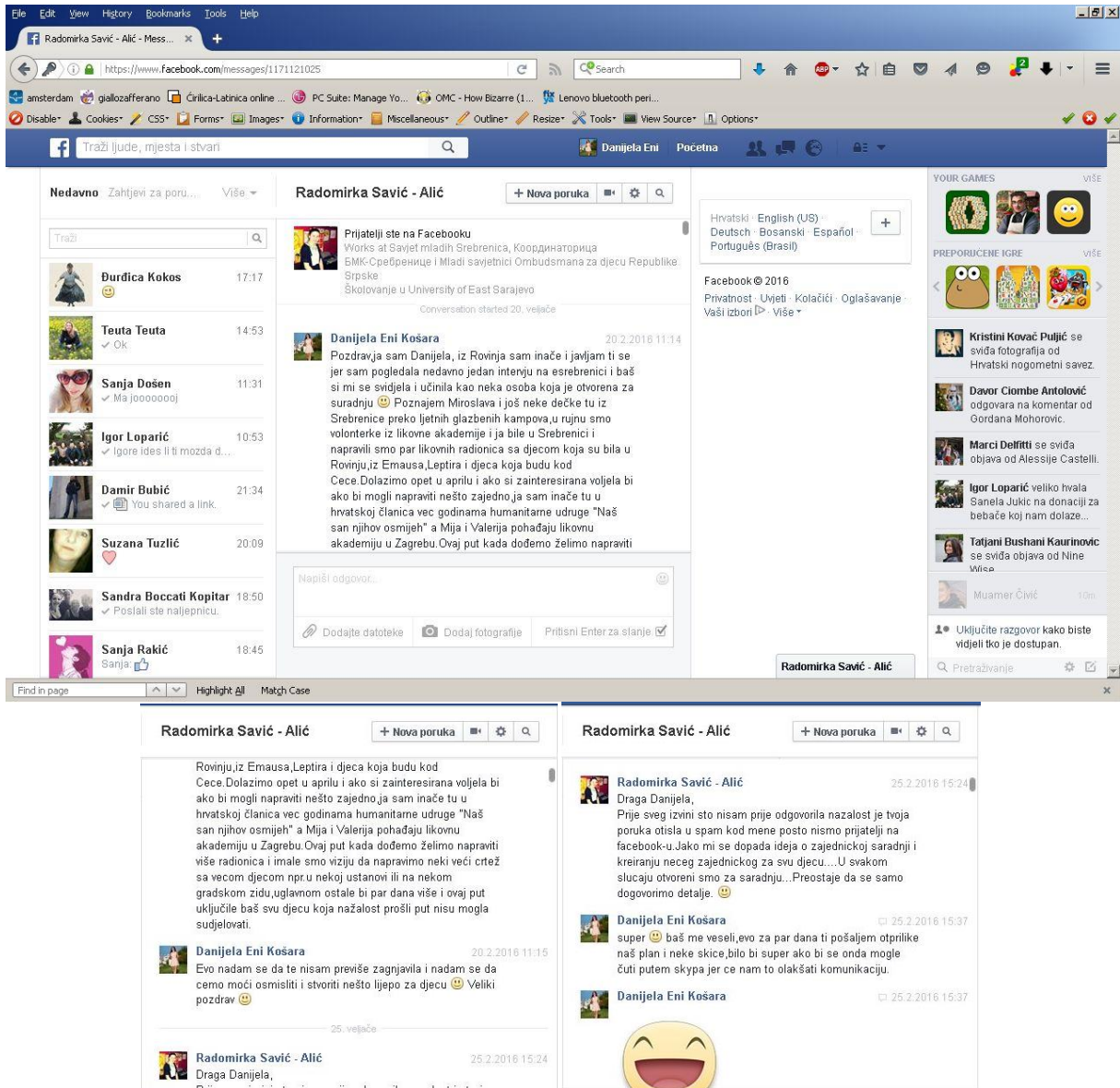
Za drugi dan smo odlučile da djeca likovno razrađuju i dovršavaju svoje crteže koji će im služiti kao primjer za izradu zidnog crteža, nakon čega je slijedilo objašnjenje prijenosa i uvećavanje skica putem mreže na zid i sam čin crtanja po zidu.

Četvrti i peti dan smo ostavile za dovršavanje radova na zidu.

Tijekom samih radionica prikupljale smo suglasnosti djece o fotografiranju i snimanju, a uz to smo vodile evidenciju o broju djece. Svaki dan smo analizirale likovni proces, motivaciju, kompoziciju na zidu, osobine pojedinog djeteta, nakon čega bismo podnijele izvještaj predsjednici Centra o rezultatima i broju djece.

Uz metode i plan rada priložile smo i popratni materijal (skenovi, potvrde) koje ilustriraju faze projekta.

Popratni materijal:

Slika 1. Danijela iz udruge *Naš san njihov osmijeh* šalje upit za suradnju, preko Facebook stranice, predsjednici *Omladinskog centra Srebrenica*.

Humanitarna udruga
NAŠ SAN NJIHOV OSMIJEH

Promicanje humanosti, dobrote i ljubavi prema čovjeku, te potrebe humanitarnog djelovanja

Humanitarna udruga Naš San Njihov Osmijeh dana 30.03.2016. godine, izdaje ovu

P O T V R D U

Na ime: Mia Maraković;

koja će u suradnji s našom Udrugom provoditi likovno-kreativne radionice od 04.04. do 10.04.2016. godine u Srebrenici.

Pula, 30.03.2016.

Humanitarna udruga NAŠ SAN NJIHOV OSMIJEH

(predsjednik Igor Loparić)

Slika 2. Potvrda za Miu Maraković o suradnji s humanitarnom udrugom *Naš san njihov osmijeh*.

Humanitarna udruga
NAŠ SAN NJIHOV OSMIJEH

Promicanje humanosti, dobrote i ljubavi prema čovjeku, te potrebe humanitarnog djelovanja

Humanitarna udruga Naš San Njihov Osmijeh dana 30.03.2016. godine, izdaje ovu

P O T V R D U

Na ime: Valerija Jakuš;

koja će u suradnji s našom Udrugom provoditi likovno-kreativne radionice od 04.04. do 10.04.2016. godine u Srebrenici.

Pula, 30.03.2016.

Humanitarna udruga NAŠ SAN NJIHOV OSMIJEH

(predsjednik Igor Loparić)

Slika 3. Potvrda za Valeriju Jakuš o suradnji s humanitarnom udrugom *Naš san njihov osmijeh*.

Slika 4. Računi za materijal financiran od strane udruge *Naš san njihov osmijeh*.

Slika 5. Na službenoj stranici *Centra djeca* su obaviještena o održavanju radionica.

Naziv:

Datum sastanka:

Grad:

Partnerska organizacija:

Rb.	Ime	Prezime	Godište	E-mail	Broj telefona	Potpis
1.	Belmin	Begsnović	2004	ERI	065-040-594	Belmin Begsnović
2.	Bagib	Haydarović	2005		066-545-150	Bagib Haydarović
3.	Sela	Ali	2009		066-569-546	Sela Ali
4.	ERVA	MUJANOVIĆ	2006	ERVADERKOM	066-202-892	ERVA Mujanović
5.	Nesib	Bejdinović	2000	JANOVIĆ	X	Nesib Bejdinović
6.	Lijana	Gravić	2001	X	X	Lijana Gravić
7.	Milana	Gravić	2001	X	X	Milana Gravić
8.	Hibermija	Unolaskić	1998	hibermija@igmail.com	065-260-48	Hibermija Unolaskić
9.	Alma	Begunović	2002	X	066-697-736	Alma Begunović
10.	Rat	Čarović	2002		668 156 442	Rat Čarović
11.	Nikola	Đurđević	2006		066-270-105	Nikola Đurđević
12.	Mira	Dokunović	2002	mira.dokunovic@gmail.com	062-059-023	Mira Dokunović
13.	SEET	DELIC	2006			SEET Delić
14.	ELDIJA	HUREMOVIĆ				ELDIJA Huremović
15.	Nikola	Savić	2001		065-144-632	Nikola Savić
16.	Murmuca	Čvanjčević	2001			Murmuca Čvanjčević

17.	Aidin	Alić	2003	Aidin-Alic@holmail	066421205	Aidin Alić
18.	Aidin	Tabaković				Aidin Tabaković
19.	Mirjana	Majralović	2001			Mirjana Majralović
20.	Mirjana	Majralović	1999			Mirjana Majralović
21.						
22.	HEJRA	DEJIĆ	2008			HEJRA DEJIĆ
23.	Zamira	MAKSIMOVIĆ	2003		066/155-381	Zamira Maksimović
24.	Zamira	MAKSIMOVIĆ	2003		066-229-324	Zamira Maksimović
25.					066-670-600	Zamira Maksimović
26.	JUSUF	MAHMOVIĆ	2004		062 012 511	Jusuf Mahmović
27.						
28.						
29.						
30.						
31.						
32.						
33.						
34.						
35.						
36.						
37.						
38.						
39.						
40.						

Slika 6. Evidencija sudionika.

Omladinski Savjet Srebrenice
Omladinski centar Srebrenica

Srebrenica Youth Council
Srebrenica Youth Center

T/F: +387 (0) 56 441 011
oc_srebrenica@yahoo.com
info@ossrebrenice.ba
www.ossrebrenice.ba
JIB: 4401846940005

Srebrenica, 4.04.2016.

Saglasnost o fotografisanju i snimanju

Ja,

Avijana Topcuh

svojim potpisom

potvrđujem da sam saglasan/na da mogu biti fotografisana i snimana tokom aktivnosti(likovnih radionica) u organizaciji Savjet mladih Srebrenice i da Udruženje zadržava sva prava na snimljeni materijal.

Datum: 4.04.2016. god

Potpisi: [Signature]

Za sve informacije kontaktirajte:
Radomirka Alić : +38765144148

Žiro-račun: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica
Account: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica

Omladinski Savjet Srebrenice
Omladinski centar Srebrenica

Srebrenica Youth Council
Srebrenica Youth Center

T/F: +387 (0) 56 441 011
oc_srebrenica@yahoo.com
info@ossrebrenice.ba
www.ossrebrenice.ba
JIB: 4401846940005

Srebrenica, 4.04.2016.

Saglasnost o fotografisanju i snimanju

Ja,

Iljina Mupredet

svojim potpisom

potvrđujem da sam saglasan/na da mogu biti fotografisana i snimana tokom aktivnosti(likovnih radionica) u organizaciji Savjet mladih Srebrenice i da Udruženje zadržava sva prava na snimljeni materijal.

Datum: 4.4.2016

Potpisi: [Signature]

Za sve informacije kontaktirajte:
Radomirka Alić : +38765144148

Žiro-račun: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica
Account: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica

Omladinski Savjet Srebrenice
Omladinski centar Srebrenica

Srebrenica Youth Council
Srebrenica Youth Center

T/F: +387 (0) 56 441 011
oc_srebrenica@yahoo.com
info@ossrebrenice.ba
www.ossrebrenice.ba
JIB: 4401846940005

Srebrenica, 4.04.2016.

Saglasnost o fotografisanju i snimanju

Ja,

DELIC SAFET

svojim potpisom

potvrđujem da sam saglasan/na da mogu biti fotografisana i snimana tokom aktivnosti(likovnih radionica) u organizaciji Savjet mladih Srebrenice i da Udruženje zadržava sva prava na snimljeni materijal.

Datum: _____

Potpisi: [Signature]

Za sve informacije kontaktirajte:
Radomirka Alić : +38765144148

Žiro-račun: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica
Account: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica

Omladinski Savjet Srebrenice
Omladinski centar Srebrenica

Srebrenica Youth Council
Srebrenica Youth Center

T/F: +387 (0) 56 441 011
oc_srebrenica@yahoo.com
info@ossrebrenice.ba
www.ossrebrenice.ba
JIB: 4401846940005

Srebrenica, 4.04.2016.

Saglasnost o fotografisanju i snimanju

Ja,

EPNAD MUJANDZIC

svojim potpisom

potvrđujem da sam saglasan/na da mogu biti fotografisana i snimana tokom aktivnosti(likovnih radionica) u organizaciji Savjet mladih Srebrenice i da Udruženje zadržava sva prava na snimljeni materijal.

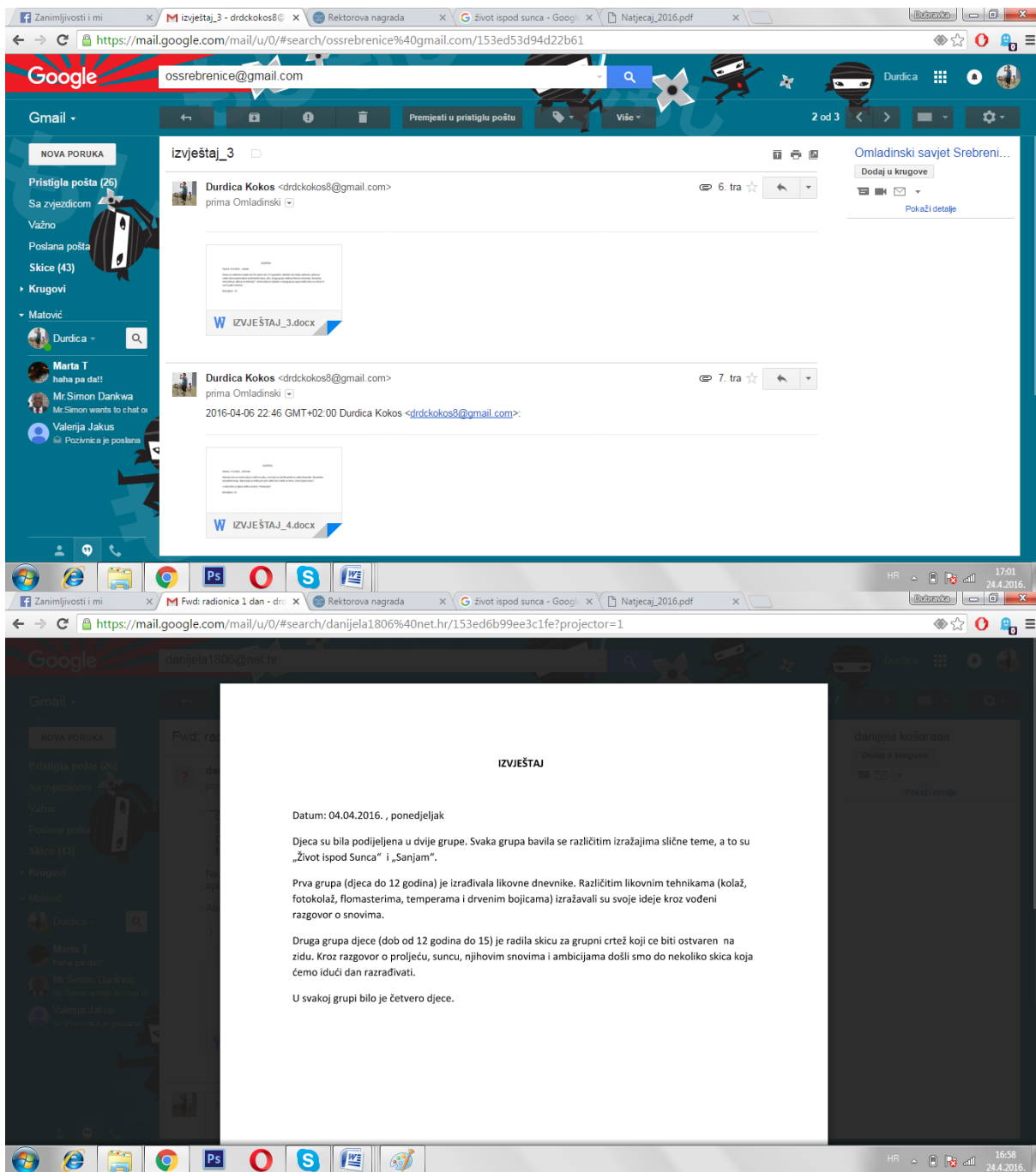
Datum: _____

Potpisi: [Signature]

Za sve informacije kontaktirajte:
Radomirka Alić : +38765144148

Žiro-račun: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica
Account: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica

Slika 7. Nekoliko suglasnosti o fotografiranju i snimanju.

Slika 8. Primjer izvještaja za predsjednicu *Omladinskog centra*.

Slika 9. Objavljeni članak na internetskoj stranici www.esrebrenica.ba za vrijeme održavanja radionica.

d) Rezultati

Ideja projekta *Život ispod Sunca* uspješno je realizirana.

U ozračju opušteno i pozitivne atmosfere na likovnim radionicama, djeca su konstruktivno ispunila svoje vrijeme raspravama i druženjem. Isto tako, složno su sudjelovala u likovnom procesu, pa i sklopila nova prijateljstva, a njihovi radovi vraćaju svježinu i oplemenjuju prostor *Omladinskog centra*.

Samim time što su se djeca okupila oko likovnog problema pokrenut je razvitak osjećaja za timski rad, zajednicu, slogu, te se u međusobnim raspravama uvažavalo tuđe mišljenje.

Uspjeh je potvrdila i činjenica da su djeca prenosila vijest među sobom o događanjima na likovnim radionicama, tako da je svakim danom dolazio sve veći broj djece.

Ostvarene smo rezultate, veliku želju za suradnjom, te timskim radom kada je u pitanju konkretan i konstruktivan zadatak, dopunile s anegdotama i izjavama djece.

Najmlađa sudionica Nejra, kojoj je tek 7 godina, nakon što je saznala za radionicu i priključila se, zadnja je dva dana neumorno i oduševljeno crtala. Napravila je četiri crteža na zidu, a ističe se crtež njenih snova u kojima je ona sirena, a delfini su njezini prijatelji.

Nejrin stariji brat, Safet, 12 godina, dijete koje nije prestajalo pjevati, plesati i repati, čime je podizao atmosferu radionica, odlučilo je svoju rimu napisati na zid uz svoj crtež kralja.

Pjesma je i način izražavanja Alme, 14 godina, koja ispisuje stihove „Moja želja je velika i želim postati karatista, voljela bi to i učila cijeli život svoj!!!“

Dječak Ajdin, 10 godina, volio bi putovati. Do sada putovao je samo jednom stoga ushićeno opisuje put crtežom i kratkom pričom: „Jednog dana išao sam u Sarajevo. Tamo je bilo jako lijepo. Išli smo na Vrelo Bosne. Tamo smo jeli sladolede i pa smo išli kod rođaka. Rekao sam da ću doći opet u Sarajevo.“

Dječaka Belimina, 12 godina, pohvaljujemo zbog same izvedbe crteža kojeg gradi s karakterno različitim točkama i crtama u raznim bojama.

„Pobijedimo svoje strahove, budimo hrabri“ poruka je neustrašivog Jusufa, 12 godina.

„San je jedini cilj u životu“ ispisuje Milica, 15 godina, koja sanja da postane plesačica.

Crteži blizanki, Tijane i Dijane, 14 godina, obgrljuju središnje sunce na čije se dvije strane nastavljaju crteži ostale djece.

Kao dodatni doprinos Centru, na vanjskom zidu dvorišta, ostavljamo vlastiti trag, crtež ježa i natpis izveden crnim markerom, pozitivan trag koji podiže i puni prostor.

Uz rezultate prilažemo i popraćeni materijal (fotografije) koji ilustrira postignuća.

Fotografije:

DAN 1.

Slika 10. Prostor *Omladinskog centra Srebrenica*.

Slika 11. Prvi dan na radionicama.

DAN 2.

Slika 12. Stolove smo premjestili u dvorište jer je bilo sunčano.

Slika 13. Neka su djeca već počela crtati.

DAN 3.

Slika 14. Djeca dolaze s novim idejama i situacija se zagrijava.

Slika 15. Dok jedni marljivo rade na zidu...

Slika 16. ...drugi strastveno smišljaju u dvorištu.

DAN 4.

Slika 17. Zid se polako popunjava, a svaki nam dan dolaze nova lica.

Slika 18. Prijateljstva se sklapaju...

Slika 19. ...dok se ostali sunčaju.

DAN 5.

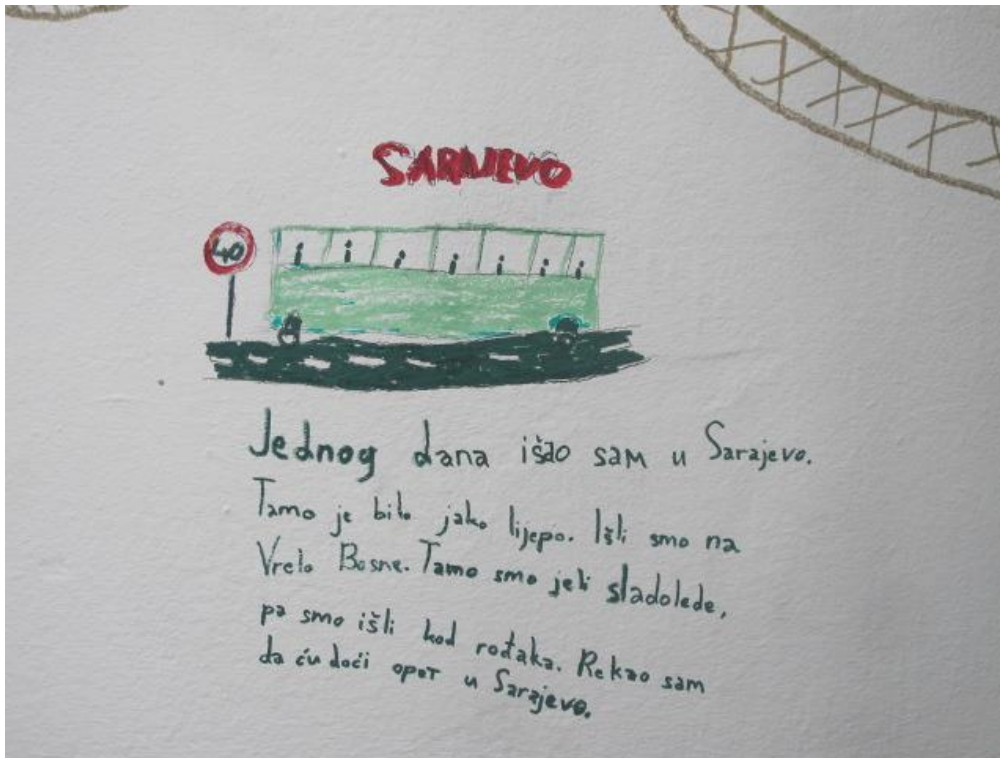
Slika 20. Nejra je nacrtala čak 4 crteža...

Slika 21. ...a Nikola dva. On voli igrati košarku i puno jesti.

Slika 22. Zajedničko Sunce i Dijanin crtež kako hrani ptice (lijevo) i Tijanin crtež dvije nogometašice (desno).

Slika 23. Crtež putovanja od Ajdina.

Slika 24. Almina želja je velika.

Slika 25. Belmin, Ragib, Raif i Ajdin dali su si truda.

Slika 26. Jusuf je nadopisao uz svoj crtež: „Pobijedimo svoje strahove, budimo hrabri.“

Slika 29. Rezultat radionica.

Slika 30. Na dvorišnom zidu ostavljamo vlastiti trag, crtež ježa i natpis izveden crnim markerom.

Omladinski Savjet Srebrenice
Omladinski centar Srebrenica

Srebrenica Youth Council
Srebrenica Youth Center

T/F: +387 (0) 56 441 011

oc_srebrenica@yahoo.com
info@ossrebrenice.ba
www.ossrebrenice.ba

Ul. Maršala Tita 1
75430 Srebrenica

JIB: 4401846940005

POTVRDA O VOLONTIRANJU U OMLADINSKOM CENTRU SREBRENICA

Ovom potvrdom Omladinski centar Srebrenica, potvrđuje da je MIA MARAKOVIĆ, studentica likovne akademije u Zagrebu, volontirala u centru u sklopu projekta „Život ispod Sunca“ održanog od 4.4. do 8.4. 2016. u Srebrenici

Mia Maraković volontirala je ukupno 30 sati kao voditeljica likovne radionice i na poslovima uređenja prostora centra i dvorišnog zida Omladinskog centra Srebrenica.

Potpis volonterka/ke:

Potpis predsjednice centra:

Za sve informacije kontaktirajte:
Radomirka Alić : +38765144148

Žiro-račun: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica
Account: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica

Slika 31. Potvrda za Miu Maraković o volontiranju u *Omladinskom centru Srebrenica*.

Omladinski Savjet Srebrenice
Omladinski centar Srebrenica

Srebrenica Youth Council
Srebrenica Youth Center

Ul. Maršala Tita 1
75430 Srebrenica

T/F: +387 (0) 56 441 011

oc_srebrenica@yahoo.com
info@ossrebrenice.ba
www.ossrebrenice.ba

JIB: 4401846940005

POTVRDA O VOLONTIRANJU U OMLADINSKOM CENTRU SREBRENICA

Ovom potvrdom Omladinski centar Srebrenica, potvrđuje da je VALERIJA JAKUŠ, studentica likovne akademije u Zagrebu, volontirala u centru u sklopu projekta „Život ispod Sunca“ održanog od 4.4. do 8.4. 2016. u Srebrenici

Valerija Jakuš volontirala je ukupno 30 sati kao voditeljica likovne radionice i na poslovima uređenja prostora centra i dvorišninog zida Omladinskog centra Srebrenica.

Potpis volonterka/ke:

Potpis predsjednice centra:

Za sve informacije kontaktirajte:
Radomirka Alić : +38765144148

Žiro-račun: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica
Account: 551015-00014807-27, UniCredit Banka filijala Srebrenica

Slika 32. Potvrda za Valeriju Jakuš o volontiranju u *Omladinskom centru Srebrenica*.

e) Rasprava

Osnovni plan projekta je zadržan uz neke nužne preinake koje nismo predvidjele, ali smo se uspješno prilagodile novim situacijama.

I prije početka radionica voditelji *Centra za djecu i mlade CESVI*, srodna udruga koja kreira slobodno vrijeme mladih, prognozirali su da će nam doći dvanaestero djece jer nisu zainteresirana za radionice ili neće stići zbog školskih i izvanškolskih aktivnosti ili pak moraju na autobus koji ih vozi doma (neki svaki dan putuju čak po pedesetak kilometara do škole i natrag).

Međutim, nakon prvog dana, tijekom kojega je došlo osmero djece, već drugi dan bilo ih je petnaestero, broj djece od trećeg do petog dana ostao je na broju 24. Posjećenost je nadmašila očekivanja.

Sve je veći broj djece dolazilo poprilično entuzijastično i zainteresirano za akciju koja se tada provodila u Centru. Čak su dolazila i djeca iz *Centra za djecu i mlade CESVI* kojoj je taj tjedan u potpunosti bio ne posjećen.

Očekivale smo da će ista djeca raditi od prvog do zadnjeg dana. No, tijekom radionica posjećenost je rasla iz dana u dan i djeca su se izmjenjivala. Djeca su dolazila i odlazila ovisno o tome kako su im aktivnosti dopuštale, pa smo prilagodile program. Odlučile smo kako će nova djeca dolaziti, tako ćemo voditi motivacijski razgovor nakon kojeg bi slijedila izrada skica i rad na zidu.

Zbog istog razloga izbacile smo prijenos i uvećavanje slike putem mreže, a primijetile smo da djeca ne stignu u tako kratkom vremenu obuhvatiti sve faze.

Radionice su bile zamišljene za osnovnoškolsku dob, ali pošto su srednjoškolci izrazili veliku želju za sudjelovanjem, prilagodile smo se tom uzrastu. Opazile smo da među njima ima talentiranih, ali se žale da ne dobivaju adekvatnu podršku roditelja, profesora i okoline.

Za vrijeme i nakon provedbe događanja ostale udruge (*Dnevni centar za djecu i mlade u Potočarima*, *Dnevni centra za djecu s posebnim potrebama Leptir* i *Centra za djecu i mlade CESVI*) izrazile su želju za budućom suradnjom u kojoj bi osmislile nove projekte.

f) Zaključci

Projekt *Život ispod Sunca* održan od 4. travnja do 8. travnja 2016. godine, pokazao je ideju i viđenje da se kroz likovne radionice mogu potaknuti zajedništvo i sloga, koja za sobom donosi niz promjena kako onih vidljivih, uljepšavanje prostora centra, osvještavanje prostora u kojemu se okupljaju mladi i pretvaraju ga u prostor pozitivne i plodnosne atmosfere. Djeca okupljena oko likovnog problema mogu djelovati kao skladna zajednica. Primjećujemo veliku želju za suradnjom i timskim radom kada je u pitanju konkretan i konstruktivan zadatak.

Realizacija projekta održala se u *Omladinskom centru Srebrenica*, čija je sama ideja osnivanja bila mjesto koje mora zadovoljiti potrebe mladih ljudi i pomoći im u oblikovanju vlastitih ideja, mjesto za učenje, kreativno provođenje vremena i umjetničke događaje te koji svojim radom potiče pozitivne promjene u društvu. Likovnim stvaralaštvom potaknule smo djecu da učine nešto korisno za sebe i lokalnu zajednicu.

Stoga zaključujemo da je ovakvih projekata i likovnih radionica potrebno više, ne samo u zajednicama poput Srebrenice koja se nalazi u poslijeratnim okolnostima, već i drugdje.

g) Zahvale

U projektu *Život ispod sunca*, uz suradnike, sudionici su i djeca bez kojeg projekt nebi bio moguć te ime se zahvaljujemo na njihovom djelovanju na radionicama, entuzijazmu, spremnosti i trudu.

Na plodnoj i uspješnoj suradnji posebno zahvaljujemo:

Danijeli Košari na pomoći u organizaciji i dogovaranju suradnje s *Omladinskim centrom Srebrenica*, asistiranju na likovnim radionicama.

Humanitarnoj udruzi *Naš san njihov osmijeh* i predsjedniku Igoru Lopariću na suradnji i finansijskoj pomoći.

Omladinskom centru Srebrenica i predsjednici Radomirki Savić-Alić na suradnji, organiziranju smještaja i hrane.

Motelu Alić na smještaju i hrani.

Mladenu Kojiću za objavljivanje članka na internetskoj stranici www.esrebrenica.ba.

h) Sažetak na hrvatskom jeziku

Naslov rada: Projekt *Život ispod Sunca* studentica Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu

Autori rada: Mia Maraković i Valerija Jakuš

Kontakt e-mail adrese autora: drdckokos8@gmail.com
valerija.jakus@hotmail.com

Sažetak rada na hrvatskom jeziku:

Projekt *Život ispod Sunca* studentski je projekt nastao u ožujku 2016. godine. Potaknut iskustvom prošlogodišnjih volonterskih akcija u općini Srebrenici, osnažujemo zamisao da nam likovne radionice služe kao točka oko koje se formira sloga i zajedništvo koja je potrebna za suživot građana, pogotovo u mjestima gdje je ona narušena.

Usred promišljanja važnosti zajedništva stoje djeca kao nositelji budućnosti, te njihovo likovno izražavanje daje mogućnost napredovanja zajednice kroz njihov osobni razvoj na polju kreativnosti i originalnosti. Pet likovnih radionica odrađene su s ciljem ispunjavanja dječjeg vremena stvaralaštvom i povezivanja skupine oko ideje oslikavanja zida u prostoru okupljanja mladih.

Projekt je obuhvaćao planiranje izgleda samih radionica i ostvarivanja suradnji s udrugama s kojima dijelimo stavove i ciljeve. Projekt je uspješno realiziran u razdoblju od 4. travnja do 8. travnja 2016. godine, s *Omladinskim centrom Srebrenica* i udrugom *Naš san njihov osmijeh* te nakon provedbe zaključujemo da je ovakvih projekata i likovnih radionica potrebno više, ne samo u zajednicama poput Srebrenice već i drugdje. Uspjeh projekta podupiru ponude za daljnju suradnjom.

Ključne riječi: *Život ispod Sunca*, zajedništvo, likovne radionice

i) Summary

The title: The project *Life Beneath the Sun* done by the students of The Academy of Fine Arts at the University of Zagreb

The authors: Mia Maraković and Valerija Jakuš

E-mail addresses of the authors: drdckokos8@gmail.com
valerija.jakus@hotmail.com

Summary:

The project *Life Beneath the Sun* is a project made by students in March 2016 and it was inspired by the last year's volunteer campaigns in the Srebrenica district. The authors want to reinforce the idea that art workshops can act as a central point around which harmony and unity are established, because they are essential for the coexistence of the citizens, especially in places where these have been disrupted.

Children, as the bearers of the future, make the center of the reflection on the importance of unity and children's artistic expression creates a possibility for advancing the community through their personal growth in the field of creativity and originality. Five art workshops were done with the purpose of filling out children's time with creativity and uniting the group around the idea of painting the walls of the place where young people gather.

The project was comprised of planning the workshops and collaborating with the organizations that share our attitudes and goals. The project was successfully realized in the time period from April 4th to April 8th 2016 in collaboration with *Youth Center Srebrenica* and the organization *Our Dream Their Smile*. After the project was realized, we came to the conclusion that it would be good to have more similar projects and art workshops, not only in the communities like Srebrenica, but elsewhere. The success of this project is supported by the offers for further cooperation.

Key words: *Life Beneath the Sun*, unity, art workshops

j) Kratki životopis autora

Mia Maraković rođena je 23. 09. 1990. u Zagrebu.

Godine 2011. upisuje preddiplomski sveučilišni studij Likovna kultura na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu kojeg završava 2014. godine te stječe zvanje Sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) edukacije likovne kulture. Iste godine upisuje diplomski sveučilišni studij. Sudjelovala je na likovnim kolonijama na Visu, Rovinju i Zaprešiću te je do sada imala dvije samostalne izložbe u Osijeku i Zagrebu te nekoliko skupnih izlaganja u Zagrebu, Makedoniji, Srbiji, Đurđevcu, Samoboru, Varaždinu i Zaprešiću. Održala je nekoliko likovnih radionica za djecu (Zagreb, Rovinj, Srebrenica, Potočari), postavila scenu u „Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog“ u sklopu Glazbenih staza 2013.god. i pod vodstvom Jean Guy Lecat za predstavu „Petar Pan“, ZKM, Zagreb, 2014. godine.

Valerija Jakuš rođena je 1992. godine u Zagrebu.

Godine 2011. upisuje preddiplomski sveučilišni studij Likovna kultura na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu kojeg završava 2014. godine te stječe zvanje Sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) edukacije likovne kulture. Iste godine upisuje diplomski sveučilišni studij Likovna kultura na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu gdje je trenutno studentica završne godine. Održala je nekoliko likovnih radionica za djecu u Zagrebu, Srebrenici i Potočarima te izlagala na nekoliko skupnih izložbi u Zagrebu, Zaprešiću i Đurđevcu.